

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIA
Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin
Esittelijäneuvos Tapio Rätty

SELVITYS EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHELLE

Selvityksenantaja

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelujen johtaja Anna Cantell-Forsbom

Asianumero EOAK/3674/2018

Vastaus selvityspyyntöön

Vantaan kaupungin sosiaalitoimelta on pyydetty keväällä 2018 Pohjolakotiin tehdyn tarkastuksen jälkeen selvitystä siitä, miten sijaishuollon valvonta on käytännössä toteutettu Vantaalla, sekä siitä, miten sijoitettuja lapsia on kuultu ja millä tavoin lasten kertomaan on reagoitu. Lisäksi pyydettiin antamaan selvitys siitä, mihin toimenpiteisiin pöytäkirjassa esitetyt tarkastushavainnot antoivat aihetta. Vantaan kaupunki on antanut asiassa selvityksen 24.9.2018.

Apulaisoikeusasiamies on asiassa antamassaan päätöksessään 17.12.2018 EOAK/3674/2018 kiinnittänyt Vantaan sosiaali- ja terveystoimen huomiota siltä osin, kun kysymys on ollut kunnan velvollisuudesta huolehtia lakisääteisten tehtävien hoitamisesta. Apulaisoikeusasiamies toteaa päätöksessään, että Vantaan sosiaali- ja terveystoimialan valvonta sijaishuollon järjestämisessä ei ole onnistunut ja pyytää Vantaan sosiaali- ja terveyslautakuntaa ilmoittamaan, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty annetun päätöksen perusteella. Selvitys on pyydetty toimittamaan 28.2.2019, johon Vantaan kaupunki on saanut lisäaikaa niin, että uudeksi määräpäiväksi on asetettu 12.3.2019.

Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä

Oikeusasiamiehen päätöksessä todettiin, että Vantaan kaupungin lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityöntekijöiden liian suuri asiakasmäärä on vaikuttanut siihen, millä tavoin sosiaalityöntekijällä on ollut mahdollista edistää Pohjalakotiin sijoitettujen lasten oikeuksien toteutumista ja tässä tarkoituksessa tavata sijoitettua lasta luottamuksellisesti sekä valvoa sijaishuoltoa siten, kuin lainsäädännössä on edellytetty.

Vantaalla on 1.1.2019 lukien perustettu lasten sijaishuollon laitoshoidon kaksi uutta sosiaalityöntekijän virkaa. Tavoitteena on, että nykyisen noin 47 asiakaslapsen sijasta kaikkien laitoshoidon virkojen täyttyessä, asiakasmäärä laskisi noin 33 asiakaslapsen sosiaalityöntekijää kohti. Resurssilisäyksen jälkeen sijaishuollossa pystytään vähentämään myös osa-aikaisten sosiaalityöntekijöiden asiakasmääriä puoleen nykyisestä.

Lasten tapaamiset

Oikeusasiamiehen selvitystä varten Vantaan sijaishuollossa kartoitettiin lasten tapaamisten nykytilanne. Kyseessä oli suuntaa antava tilastointi, jonka perusteella tehtiin suunnitelmaa siitä, miten sosiaalityöntekijät pystyvät täyttämään lakisääteiset velvoitteet niin kuin lainsäädännössä on edellytetty. Yksikön esimies Sihvo on sopinut johtavien sosiaalityöntekijöiden ja lasten asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden kanssa toimenpiteistä, joilla kaikki kartoituksessa havaitut puutteet saadaan korjattua mahdollisimman pikaisesti. Yksikössä muun muassa sovittiin, että jokaiselle laitos- ja perhehoidossa olevalle lapselle, jota ei ole vuonna 2018 tavattu, annetaan mahdollisuus tavata lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vuoden 2019 aikana niin halutessaan.

Oikeusasiamiehen päätöksessä todettiin, että sijaishuollon valvonnan näkökulmasta olennaista on se, että sosiaalityöntekijällä on mahdollisuus tavata lasta henkilökohtaisesti sijoituksen aikana. Sijaishuollon työntekijät ovat tehneet vuosisuunnitelman, jonka avulla he pystyvät suunnittelemaan lapsikohtaiset tapaamiset ja asiakassuunnitelmatapaamiset vuodelle 2019. Johtavat sosiaalityöntekijät seuraavat säännöllisesti suunnitelman toteutumista ja raportoivat esimiehelleen.

Lasten henkilökohtaisista tapaamisista on Vantaan sijaishuollossa sovittu jatkossa, että sosiaalityöntekijä tapaa lasta kahdesta neljään kertaan vuodessa, joista vähintään kaksi kertaa yksin. Uutena asiana on otettu käytäntöön niin kutsuttu valvontahaastattelu, jonka lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä käy lapsen kanssa kerran vuodessa ja joka kirjataan lapsen asiakastietoihin niin, että tieto välittyy myös uudelle työntekijälle, mikäli vastuusosiaalityöntekijä vaihtuisi. Tavoitteena on parantaa lapsen osallisuutta ja erityisesti varmistaa lasten oikeuksien toteutuminen. Lasten tapaamisten osalta ohjeistusta on tarkennettu ja se

on käyty läpi sosiaalityöntekijöiden kanssa. Ohjeistus on osana selvitystä (liite 1).

Yksikkökohtainen valvonta

Lapsikohtaisen valvonnan lisäksi Vantaan kaupunki tekee Uudenmaan kuntien kanssa lastensuojelulaitosten ja ammatillisten perhekotien yksikkökohtaista puitesopimus- ja laadunvalvontaa sekä ohjausta. Vantaan osalta yksikkökohtaiseen toimintaan osallistuu yksi sosiaalityöntekijä, joka huolehtii myös Vantaan kaupungin alueella sijaitsevien lastensuojelulaisten ja ammatillisten perhekotien valvonnasta sekä puitesopimusten ulkopuolisten laitoshoidon palveluntuottajien valvonnasta. Yksikkökohtaisella valvonnalla pyritään lasten ja nuorten nimettömien palautteiden ja tarkastuskäyntiä tekevien henkilöiden havaintojen pohjalta puuttumaan yksikössä ilmoitettuihin tai havaittuihin epäkohtiin. Valvontakalenteri on selvityksemme liitteenä (liite 2).

Vantaan lastensuojelun sijaishuollossa myös johtava sosiaalityöntekijä ja sosiaalityön esimies käsittelevät epäkohtailmoituksia ja he ryhtyvät tarvittaessa toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi sekä tarvittaessa osallistuvat yksikkökohtaisiin valvontakäynteihin.

Vantaan kaupungin omien laitosten yksikkökohtainen valvonta toteutetaan omavalvontana ja lapsikohtainen valvonta toteutetaan samalla tavalla kuin os-topalveluyksikköjen. Selvityksessään Sihvo on kuvannut Vantaan kaupungin puitesopimuskumppanien tai lapsikohtaisesti tehtyjen sopimusten sisältöä epäkohtien ja niiden valvonnan osalta (liite 3).

Työmenetelmien kehittäminen ja tilastointi

Sen lisäksi, että laitoshoidon virkoja on Vantaalla perustettu edellä mainittu kaksi lisää, viime aikaisessa kehittämistyössä on tarkasteltu työmenetelmiä, tavoitettavuutta sekä pohdittu työnteon seurannan välineitä. Sijaishuollon sosiaalityöntekijän työssä luottamuksellisen suhteen rakentaminen lapseen on olennaista lapsen oikeuksien ja niiden toteutumisen näkökulmasta. Tämä vaatii sosiaalityöntekijältä saatavilla oloa ja säännöllistä yhteydenpitoa lapseen. Tiedostamme myös sen, että matkatyötä tekeviä sosiaalityöntekijöitä on toisinaan vaikea tavoittaa. Tavoitettavuutta on pyritty parantamaan ottamalla käyttöön WhatsApp-viestit sekä Skype-yhteydet, joita erityisesti nuoret käyttävät mielellään viestinnän välineenä.

Sosiaalityöntekijän tekemän työn seuranta on sijaishuollon esimiesten osalta pyritty tehostamaan, jotta Vantaan kaupunki voi tulevaisuudessa paremmin toteuttaa huolehtimisvelvollisuuttaan sijaishuollon määrärahojen ja vakanssien osalta niin, että ne ovat oikeassa suhteessa työmäärään verrattuna. Kuten edellä on mainittu, vuoden 2019 tavoitteena on, että jokaisella työntekijällä on työn-

tekijäkohtainen Excel-asiakaslista, jossa seurataan tehtyjä asiakassuunnitelmia ja lapsen henkilökohtaisten tapaamisten toteutumisia. Lähiesimies ja yksikön esimies vastaavat raportoinnista palvelupäällikölle neljännesvuosittain, jolloin työmäärää pystytään arvioimaan useamman kerran vuodessa ja tekemään tarvittaessa muutoksia niin, että lapsen henkilökohtaiselle tapaamiselle jää enemmän aikaa, ja että lakisääteisiä tehtäviä ei enää jatkossa jää tekemättä. Tähän tavoitteeseen Vantaan kaupungin sijaishuolto on sitoutunut.

VANTAAN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Perhepalvelujen johtaja Anna Cantell-Forsbom

Liitteet:

1. Ohje lapsen henkilökohtaiset tapaamiset ja valvonta
2. Ohjaus- ja valvontakalenteri 2019
3. Sosiaalityön esimies Päivi Sihvo, sijaishuollon selvitys
27.2.2019

LASTEN TAPAAMISET JA VALVONTA

Eduskunnan oikeusasiamies on pyytänyt Vantaan sosiaali- terveyslautakunnalta selvitystä 28.2.2019 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt Pohjolakotiin sijoitettujen lasten valvonta asiassa esille tulleiden valvonnan puutteiden osalta ja sosiaalityöntekijöiden mahdollisuudesta selviytyä lakisääteisistä tehtävistään.

Kaksi uutta virkaa sijaishuoltoon

Vantaan kaupungin lasten sijaishuollon laitoshoidon on saatu kaksi uutta sosiaalityöntekijän virkaa 1.1.2019 alkaen ja rekrytointi ko. virkojen täyttämiseksi on käynnissä. Toinen uuteen virkaan palkattu sosiaalityöntekijä on aloittanut tammikuussa ja toinen aloittaa 27.2.2019. Samanaikaisesti kuitenkin kaksi sosiaalityöntekijää on irtisanoutunut ja joudumme jatkamaan rekrytointia. Kun virat on saatu täytettyä, laitoshoidon sosiaalityöntekijöillä on keskimäärin 33 asiakaslasta vastuullaan. Resurssilisäyksellä pyrimme varmistamaan, että lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on tosiasiallinen mahdollisuus selviytyä lakisääteisistä tehtävistään ja lapsikohtaisesta sijoituksen valvonnasta. Sijaishuollon sosiaalityössä on tällä hetkellä neljä osa-aikaista sosiaalityöntekijää, joilla on lakisääteinen peruste osa-aikatyölle. Resurssilisäyksellä pystymme vähentämään myös osa-aikaisten sosiaalityöntekijöiden asiakasmääriä puoleen nykyisestä asiakasmäärästä.

Yksikkökohtainen valvonta

Lastensuojelulaitosten ja ammatillisten perhekotien yksikkökohtaista puitesopimus- ja laadunvalvontaa sekä ohjausta Vantaa tekee yhteistyössä Uudenmaan kuntien kanssa, kts. liitteenä oleva kevään 2019 ohjaus- ja valvontakalenteri. Uudenmaan puitesopimusvalvonnan ja -ohjauksen sisältöjä kehitetään jatkuvasti ko. toimintaa koordinoivan operatiivisen ryhmän toimesta. Vantaan sijaishuollosta valvontaan osallistuu yksi sosiaalityöntekijä, jonka pääasiallisena tehtävänä on lastensuojelulaitosten valvonta ja asiakasohjaus. Ko. sosiaalityöntekijä huolehtii myös Vantaan kaupungin alueella sijaitsevien lastensuojelulaitosten ja ammatillisten perhekotien valvonnasta sekä puitesopimusten ulkopuolisten laitoshoidon palveluntuottajien valvonnasta.

Yksikkökohtaisilla valvontakäynneillä tavataan ja haastatellaan aina oman kunnan sijoitettuja lapsia sekä kirjataan nimettömänä tarkastuspöytäkirjaan heidän

kokemuksiaan sijaishuoltopaikasta. Lasten palaute käsitellään lasten luvalla tarkastuskäynnin päätteeksi henkilökunnan kanssa sekä käynnin jälkeen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Laitoshoidon johtava sosiaalityöntekijä tai sosiaalityön esimies pyytää palveluntuottajilta selvitystä tehtyihin epäkohtailmoituksiin, ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi ja osallistuu tarvittaessa yksikkökohtaisiin valvontakäynteihin.

Vantaan kaupungin ja palveluntuottajien välillä sovitussa puitesopimuksessa tai lapsikohtaisessa sopimuksessa on sovittu, että tilaaja (= Vantaan kaupunki) tai palveluntuottaja reklamoivat, jos toiminta ei ole sopimuksen mukaista. Yhteydenoton aikana sovitaan, miten asia hoidetaan kyseisessä tapauksessa ja missä ajassa. Reklamaation vastaanottaja kirjaa yksityiskohdat ja lähettää sähköpostilla kirjallisen version reklamaation antaneelle sekä tiedoksi yhdyshenkilölle (päivämäärät, mistä oli kyse, mitä sovittiin). Tarvittaessa tilaaja ja palveluntuottaja sopivat yhteisen neuvotteluajan.

Palveluntuottaja ja tilaaja seuraavat jatkuvasti reklamaatioiden määrää ja laatua. Asiakasraporttien on oltava tilaajan saatavilla pyydettyä lyhyelläkin varoitusajalla. Mikäli palveluntuottajaan kohdistuu toistuvasti reklamaatioita, on tilaajalla oikeus olla tilaamatta palveluita kyseiseltä palveluntuottajalta. Palveluntuottaja on velvollinen viipymättä tiedon saatuaan poistamaan palvelussa ilmenevät virheet. Mikäli palveluntuottaja ei oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tilaajan reklamaatiosta, on tilaaja oikeutettu tekemään tai teettämään palvelun itse tai ulkopuolisella ja perimään palveluntuottajalta tästä aiheutuneet ylimääräiset kustannukset.

Jos palveluntuottaja rikkoo tehtyä sopimusta, on tilaajalla oikeus sopimussakkoon ilman että tilaajan tarvitsee osoittaa, että rikkomuksesta on aiheutunut vahinkoa. Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole, jos sopimusrikkomus johtuu tilaajasta.

Vantaan kaupungin omien laitosten valvonta on osa viranomaistoimintaa ja toteutetaan omavalvontana. Omien laitosten lapsikohtainen valvonta toteutetaan samalla tavalla kuin sijoituksissa ostopalveluntuottajien yksikköihin.

Kehittämistoimenpiteet eduskunnan oikeusasiamiehen tarkastuspöytäkirjan ja päätöksen jälkeen

Vantaan lastensuojelun sijaishuollon toimenpiteet eduskunnan oikeusasiamiehen Pohjolakotiin tehdyn tarkastuspöytäkirjan 17. – 18.4.2018 ja päätöksen 17.12.2018 jälkeen:

- Eduskunnan oikeusasiamiehen Pohjolakotiin tekemän tarkastuspöytäkirjan 17. – 18.4.2018 läpikäynti, keskustelu ja toimenpiteistä sopiminen laitoshoidon työryhmässä yhdessä lastensuojelun lakimiehen kanssa 20.9.2018
- yhteydenpito ja siihen liittyvät rajoittamispäätökset käsittely sijaishuollon työyhteisökokouksessa yhdessä lastensuojelun lakimiehen kanssa 27.11.2018
- eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksen 17.12.2018 läpikäynti sijaishuollon sosiaalityön työryhmissä
- palvelupäällikön ohjeet toimenpideohjelman tekemiseksi EOAn päätöksen perusteella 28.12.2018
- sijaishuollon sosiaalityöntekijöiden lapsen tapaamisten nykytilanteen kartoitus tammikuussa 2019
- kehittämisäamupäivä sijaishuollossa lapsen henkilökohtaisen tapaamiset ja lapsikohtainen valvonta 22.1.2019
- lasten tapaamisten ja lapsikohtaisen valvonnan toimenpideohjelman laatiminen 5.2.2019
- Uuden lapsen henkilökohtaiset tapaamiset ja lapsikohtainen valvonta - ohjeistuksen läpikäynti työyhteisökokouksessa 12.2.2019
- sosiaalityöntekijöiden suunnitelmat omien asiakaslasten tapaamisista vuodelle 2019
- SocFinder digitalisoitu lastensuojelulaitosten hakupalvelu otetaan käyttöön helmi-maaliskuussa 2019. Se auttaa lapselle soveltuvan sijaishuoltopaikan löytämisessä ja säästää asiakasohjauksesta vastaavan sosiaalityöntekijän työaikaa.

Sijaishuollon asiakasmäärät ja sijoitettujen lasten tapaaminen

Sosiaalityön asiakkaana laitoshoidossa on 217 ja perhehoidossa 295 alle 18-vuotiasta lasta, yhteensä 512 lasta.

Sijaishuollossa kartoitettiin sosiaalityöntekijöiden kehittämispäivää varten tammikuussa 2019 asiakassuunnitelmien päivittämisen sekä sosiaalityöntekijöiden ja lasten tapaamisten nykytilannetta kuluneen vuoden aikana. Kyseessä oli suuntaa antava tilastointi, jonka perusteella tehtiin suunnitelmaa, mikä on realistista lapsen henkilökohtaisten tapaamisten toteuttamiseksi.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä päivittää lapsen asiakassuunnitelman sijaishuollon alkaessa. Asiakassuunnitelmaan kirjataan erikseen, milloin lasta on tavattu yksin ja milloin on seuraava lapsen tapaaminen.

Sijaishuollon johtavat sosiaalityöntekijät seuraavat, että lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät sopivat henkilökohtaisen tapaamisen kaikkien niiden lasten kanssa, joita ei ole kuluneen vuoden aikana tavattu. Jos lapsi kieltäytyy tapaamisesta, lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät jatkavat työskentelyä ja pyrkivät luomaan luottamuksellisen suhteen lapseen, jotta henkilökohtainen tapaaminen mahdollistuisi.

Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät ovat tehneet Exceliin vuosisuunnitelman 2019, johon he ovat merkinneet alustavan suunnitelman lapsikohtaisista tapaamista. Johtavat sosiaalityöntekijät seuraavat säännöllisesti suunnitelman toteutumista.

Sosiaalityöntekijän tavoitettavuus

Matkатыötä tekevillä sijaishuollon sosiaalityöntekijöillä ei ole päivittäistä puhelinakaa. Sosiaalityöntekijät vastaavat puhelimeen, soittopyyntöihin, sähköpostiviesteihin, WhatsApp -viesteihin yms. asiakkaiden yhteydenottoihin asiakastapaamisten välillä. Skype yhteys on sosiaalityöntekijöiden käytössä ja sitä käytetään asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Sosiaalityöntekijät ovat pyrkineet asiakaslähtöisesti käyttämään erilaisia yhteydenpidon tapoja ja erityisesti nuoret asiakkaat käyttävät mielellään WhatsAppia viestinnän välineenä. Laitoshoidossa ja perhehoidolla on omat päivystyspuhelimet, joihin päivystävät sosiaalityöntekijät vastaavat virka-aikana. Virka-ajan ulkopuolella Vantaalla toimii sosiaali- ja kriisipäivystys 24/7.

Lapsen henkilökohtaiset tapaamiset ja lapsikohtainen valvonta

Sijaishuollon sosiaalityössä on suhtauduttu vakavasti apulaisoikeusasiamiehen esiin nostamiin puutteisiin ja pyrimme edellä mainituilla toimenpiteillä sekä käytettävissä olevilla resursseilla varmistamaan asiakastyön laadun, lapsen henkilökohtaisten tapaamisten ja lapsikohtaisen valvonnan toteutumisen.

Sijaishuollon sosiaalityöntekijöiden kehittämispäivässä sovittiin, että otamme käyttöön ns. valvontahaastattelun eli jatkossa jokainen lapsen asioista vastaava

sosiaalityöntekijä käy kerran vuodessa lapsen kanssa keskustelun valvonnan teemojen kautta ja he hyödyntävät esim. LAPE-hakkeessa kehitettyä lapsikohtaisen haastattelun materiaalia. Sijaishuollossa on tehty myös lapsen henkilökohtaiset tapaamiset ja lapsikohtainen valvonta – ohje, kts. liitetiedosto.

Olemme sopineet, että sijaishuollon sosiaalityöntekijä tapaa lasta 2- 4 kertaa vuodessa, joista vähintään kaksi kertaa yksin. Aktiivisessa työskentelyvaiheessa, esim. kriisitilanteet, lapsikohtaisia tapaamisia on enemmän. Henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi sosiaalityöntekijät käyttävät erilaisia yhteydenpidon tapoja (mm. puhelut, skype, WhatsApp, sähköposti).

Sosiaali- ja terveysministeriön 15.2.2019 julkaistussa lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamista selvittäneen työryhmän loppuraportissa esitetään, että lastensuojelun asiakasmitoituksen suositus on 25 asiakasta/sosiaalityöntekijä. Luottamuksellisen suhteen luominen lapseen vaatii työntekijältä aikaa ja tiedostamme Vantaan lastensuojelun sijaishuollossa, että tavoitteena oleva vähintään kaksi lapsen henkilökohtaista tapaamista vuodessa on sekin vähän, jotta sosiaalityöntekijä tulisi lapsen elämässä tutuksi ja luotettavaksi aikuiseksi. Tämän hetken asiakasmäärien ja sosiaalityöntekijöiden rekrytointihaasteiden vuoksi emme kuitenkaan pysty asettamaan tavoitteeksi tiiviimpää yhteydenpitoa lapseen.

Päivi Sihvo
sosiaalityön esimies

Ohjaus- ja valvontakalenteri 2019

viikko/pv	laitos/ Perhekoti	tyyppi	vetovastuu	yhteistyökunta/kunnat	pi	vastuuhenkilö	muut osallistujat	eritvistä	sijaintipaikkakunta
28.2.2019	Kotankoti ja koulu	lh	Hki	Espoo	Anna	Raija	Anu V		Lahti
3	Tuorakallio	ert.lh	Espoo	Helsinki	Anu V	Heikki			Espoo
4	Varatie Vihti	ert.lh	Vantaa	Lohja, Espoo, Hki	Päivi K	Heikki	Saija Jaatinen, Anu V		Vihti
22.1.2019	Annalan kasvunrengas	lh	Hki	Loviisa	Anna	Heikki	Johnny Haataja		Kouvola
4	Raide	lh/ert.lh	Espoo	Hki, Vantaa	Anu V	Heikki	Päivi Korhonen		Akaa
29.1.2019	Vanhakallio	lh	Hki	Espoo	Anna	Heikki	Anu V		Helsinki
5	Stoppari Lahti	ert.lh	Vantaa	K-Uusimaa, Espoo, Hki	Päivi K	Heikki	Anu V		Lahti
5-6.2.19	Puro	ert.lh	Espoo	Hki	Anu V	Raija	Anna, Päivi K		Vähäkyrö
7.2.2019	Tahtoranta	vlh	Hki	Espoo, Vantaa	Anna	Raija	Anu V, Päivi K		Tervajoki
7	Vuorelankk	ert.lh/vlh	Vantaa	Hki, Lohja	Päivi K	Raija	Anni, Saija Jaatinen		Vihti
7	Stoppari/Hamina	ert.lh/vlh	Espoo	Loviisa, Hki	Anu V	Heikki			Hamina
9	Jaloverso	ert.lh	Hki	Espoo, Lohja	Anna	Raija	Susanni Holst		Lahti
10	Savistokoti	ert.lh	Hki	Lohja, Porvoo	Anna	Raija			Kouvola
10	Savistokoti	ert.lh	Vantaa	Hki, Lohja	Päivi K	Raija	Anna, Saija Jaatinen		Kouvola
11	Sairilan kk	ert.lh/vlh	Vantaa	Hki	Päivi K	Raija	Anni		Mikkeli
11	Hirvikallion k	lh	Espoo	Hki, Lohja	Anu V	Heikki	Anni, Saija Jaatinen		Espoo
12	Aarearkku	lh	Espoo	Hki, Vantaa	Anu V	Raija	Päivi Korhonen		Hamina
12	Rivakka	lh	Vantaa	Hki, Espoo	Päivi K	Heikki	Anu V		Hirvensalmi
13	Kinnala	lh	Vantaa	Hki, Espoo	Päivi K	Heikki	Anu V		Palkane
14	Oulunjoen pk	lh/ert.lh	Espoo	Hki	Anu V	Heikki	Anni		Oulu
14	Liminka	ert.lh/vlh	Hki	Espoo, Vantaa	Anni	Heikki	Anu V		Muhos
15	Onnijaalona	ert.lh	Espoo	Vantaa	Anu V	Heikki	Päivi Korhonen		Helsinki
15	Mansikkapuisto	lh	Hki	Espoo	Anni	Raija	Anu V		Hämeenlinna
15	Aavankivi	lh	Espoo	Hki	Anu V	Raija	Anni H		Hämeenlinna
16	Kaislikko	lh	K-Uusimaa	Hki, Vantaa		Heikki	Päivi Korhonen		Hyvinkää
19	Poko	ert.lh	Hki	Vantaa, Espoo	Anna	Raija	Anu V, Päivi Korhonen		Muhos
20	Sippolan kk	ert.lh/vlh	Hki	Vantaa	Anna	Heikki	Päivi Korhonen		Kouvola
20	Jänismetsä	lh/ert.lh	Espoo	Hki, Vantaa	Anu V	Raija	Päivi Korhonen		Espoo
21	Hdl	ert.lh	Hki	Espoo, Vantaa	Anni	Heikki	Anu V, Päivi Korhonen		Hki
23	NMVK	ert.lh/vlh	Hki	Loviisa	Anna	Raija	Johnny Haataja		Lahti
24	Sillinnäki	vlh	Hki	Vantaa	Anni	Raija	Päivi Korhonen		Hki
Epäkohtailmoitukseen perustuvat tarkastuskäynnit									
15.1.2019	Järvelän varakoti	ert.yks.	Helsinki		Anni	Raija	Anna		

[illegible]

OHJE
Sijaishuollon sosiaalityö
27.2.2019

LAPSEN HENKILÖKOHTAISET TAPAAMISET JA LAPSIKOHTAINEN VALVONTA

Lasten tapaamiset

Sijaishuollon sosiaalityöntekijä tapaa lasta 2- 4 kertaa vuodessa, joista vähintään kaksi kertaa yksin. Aktiivisessa työskentelyvaiheessa, esim. kriisitilanteet, lapsikohtaisia tapaamisia on enemmän. Henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi sosiaalityöntekijät käyttävät asiakaslähtöisesti erilaisia yhteydenpidon tapoja (mm. puhelut, skype, WhatsApp, sähköposti).

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävät

- Varmistaa, että sijoituspaikka on lapsen edun mukainen sekä lapsi saa tarvitsemansa palvelut ja tuen.
 - ryhdyttävä toimenpiteisiin lapsen tarvitsemien palvelujen tarpeen uudelleen arvioimiseksi ja niiden järjestämiseksi, jos sijaishuoltopaikka ei ole pystynyt niistä vastaamaan tai lapsi tarvitsee sijaishuoltopaikassa lisää tai toisenlaisia palveluja ja tukea.
- Valvoa sijaishuollon
 - tosiasiallista järjestämistä ja sen laatua
 - erityisesti lapseen kohdistettujen rajoitustoimenpiteiden käyttöä: missä tarkoituksessa ne on tehty ja kuinka laajoina ne on määrätty, miten rajoitukset on tosiasiallisesti toimeenpanttu, sekä mikä merkitys niillä on sijaishuollon yksilölliselle järjestämiselle, lisäksi
 - arvioida niitä toimenpiteitä, joita sijaishuoltopaikka on tehnyt rajoitustoimenpiteiden välttämiseksi tai niiden vähentämiseksi.
 - sijaishuoltopaikan kasvatusmenetelmiä ja käytäntöjä
 - asianmukaista kohtelua
- Valvonnan toteutuminen edellyttää

OHJE
Sijaishuollon sosiaalityö
27.2.2019

- Luottamuksellisen suhteen muodostamista lapseen
 - Henkilökohtaisia käyntejä sijoituspaikassa lapsen tapaamiseksi ja suhteen luomiseksi
 - ➔ riittävä mahdollisuus tavata henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijää
 - Pyrittävä osallistamaan nuorta
 - ➔ yhteystietojen antaminen ei ole riittävää tai keskustelu ainoastaan yhteisissä neuvotteluissa
 - Sijoituspaikan laadun ja lapsen olosuhteiden arvioinnin valvonnaksi ei riitä laitoksen laatimien raporttien ja päätöksien tarkastelu (mm. rajoituspäätökset)
- varmistaa lapsen oikeuksien toteutuminen
- lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja esittää mielipiteitään
 - Lapsen mielipiteen selvittämisen tapa ja pääasiallinen sisältö on kirjattava lasta koskeviin asiakasasiakirjoihin
 - Jotta lapsi pystyisi muodostamaan ja ilmaisemaan oman mielipiteensä, on lapselle annettava hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti riittävästi tietoja asiasta ja kerrottava, mitä oikeuksia lapsella itsellään on asiassa
 - annettava tiedot lapsen ymmärtämällä tavalla ottaen huomioon hänen ikänsä, kulttuuritaustansa, uskonnon tai muut lapsen erityisolosuhteet
 - tarvittaessa neuvottava ja ohjattava lasta hänen oikeusturvaansa liittyvissä menettelykysymyksissä.
 - selvitettävä, mitä lapsi voi tehdä, jos hän katsoo, että esimerkiksi rajoituspäätös on tehty virheellisillä perusteilla.

Valvontahaastattelu

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä käy kerran vuodessa lapsen kanssa ns. valvontahaastattelun, jonka toteuttamisessa käytetään liitteenä olevaa materiaalia:

- lapsen haastattelu tarkastuskäynnillä

OHJE
Sijaishuollon sosiaalityö
27.2.2019

- perhehoidon valvonta: lapsen haastattelurunko sosiaalityöntekijälle
- THL Mitä sinulle kuuluu? -lomake

Haastattelulomakkeita voidaan käyttää soveltuvin osin; kaikki lomakkeet eivät sovi kaikille lapsille. Tärkeää on luottamuksellisen suhteen aikaansaaminen lapsen kanssa.

Lapsia tavataan säännöllisesti sijoituspaikassa, jotta valvonta toteutuu. Lapsen henkilökohtaisia tapaamisia voi järjestää erilaisissa ympäristöissä. Sillä edistetään luottamuksellisen suhteen luomista. Lisäksi lasta olisi hyvä tavata myös toiminnallisissa merkeissä esim. kävelyllä, kahvilassa, autoajelulla, pelaamalla, ulkoiluttamalla koiraa. Tapaamisia voidaan järjestää myös kotilomien yhteydessä Vantaalla ja lasta voidaan tavata hänen vanhempiansa kotona. On tärkeää kohdata lapsi hänelle luontevalla tavalla. Tapaamisissa voidaan hyödyntää myös verkostoja, työparina voi olla lapselle tuttu työntekijä toisesta yksiköstä.

Valvontahaastattelun kirjaaminen asiakastietojärjestelmään

Valvontahaastattelussa lapsen kertomat asiat kirjataan mahdollisimman tarkasti asiakastietojärjestelmään valvontahaastatteluna. Lapselle kerrotaan, mihin tarkoitukseen hänen kertomiaan asioita käytetään. Lisäksi on tärkeää, että kaikki lupaukset kirjataan. Mikäli työntekijä vaihtuu, tieto lupauksista siirtyy uudelle työntekijälle. Jos haastattelussa ilmenee jotain huolenaiheita, on työntekijän tapaamisen jälkeen selvitettävä niitä. Tärkeää on muistaa kirjata myös myönteisiä asioita.

Kirjaamisessa voi käyttää myös osallistavaa menetelmää esimerkiksi nuorten kanssa. Nuoren kanssa voi yhdessä pohtia sitä, mitä kirjataan ja miten kirjataan. Lisäksi, jos nuorella on paljon epäkohtia, joita hän haluaa tuoda esiin, häntä voi pyytää kirjaamaan ne itse ja lähettämään ne sosiaalityöntekijälle.

Luottamuksen rakentaminen lapsen kanssa on kaikkien toimenpiteiden tavoitteena. Se vaatii sosiaalityöntekijältä saatavilla oloa ja yhteydenpitoa lapseen.